ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Ivony Šubrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobkyně: **P. K.**, DiS.
zastoupená Mgr. Markem Šimkou, advokátem
se sídlem Moravské náměstí 754/13, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, IČ 00024341
Palackého náměstí 375/4, 128 00 Praha

o přezkum rozhodnutí ze dne 19. 6. 2025, č. j. MZDR 9231/2025-2/PRO

takto:

I. **Žaloba se zamítá.**

II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odboru zdravotnictví (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 7. 2. 2025, č. j. KUKHK-39668/ZD/2024-3. Prvoinstančním rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobkyně o změnu rozhodnutí o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb ze dne 16. 9. 2016, č. j. KUKHK-

27759/ZD/2016-10, ve znění rozhodnutí ze dne 10. 4. 2018, č. j. KUKHK-10260/UD/2018-4, na základě kterého je žalobkyně oprávněna k poskytování zdravotních služeb v oboru „porodní asistentka vyjma vedení porodů“ ve vlastním sociálním prostředí pacienta. Touto žádostí se žalobkyně domáhala, aby správní orgán prvního stupně z oprávnění odstranil dovětek „vyjma vedení porodů“.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně namítala, že takto zapsané oprávnění je nezákonné. Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o nelékařských zdravotnických povoláních“), ani vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) neznají zdravotnické povolání „porodní asistentka vyjma vedení porodů“, znají pouze „porodní asistentka“. Porodní asistentka je navíc podle § 5 odst. 1 písm. f) vyhlášky výslovně oprávněna vést fyziologický porod. Zápis „porodní asistentka bez vedení porodů“ si odporuje.
3. Zákon nevyžaduje a ani neupravuje dovětek „bez vedení porodů“. Takový dovětek v osvědčení o registraci je tedy nedovolený.
4. Rozhodnutí žalovaného je založené na nepochopení rozdílu mezi oprávněním k poskytování zdravotní péče ve smyslu zákona o nelékařských zdravotnických povoláních a neoprávněným zdravotním výkonem podle § 10 odst. 3 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách (dále jen „zákon o zdravotních službách“).
5. Žalobkyně má za to, že napadené rozhodnutí dezinterpretuje nález Ústavního soudu ze dne 28. srpna 2024, sp. zn. I. ÚS 2746/23, podle kterého vedení porodu v domácím prostředí (domácí porod) není právem regulováno, a tudíž ani zakázáno.
6. Žalobkyně upozorňuje, že ani v případě jiných typů osvědčení se k oprávnění nepřipisují dovětky, např. oprávnění řídit jen vozidlo v řádném technickém stavu.
7. Žalovaný i správní orgán prvního stupně překročili své kompetence. Svým postupem porušili čl. II. odst. 3 Ústavy, neboť státní orgány smí činit jen to, co jim zákon ukládá. Správní orgány nemají právo do osvědčení nic dopisovat.
8. Žalovaný nesprávně interpretuje § 10 odst. 3 zákona o zdravotních službách. Fyziologický porod není lékařským zákrokem, ale přirozeným procesem lidského těla. Nevyžaduje speciální vybavení. Vedení domácího porodu není zákonem regulováno, nejedná se o zdravotní výkon a není zákonem o zdravotních službách zakázáno. Žalobkyně přitom odkázala na nález Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2024, sp. zn. I. ÚS 2746/23, s tím, že i po tomto nálezu žalovaný instruuje krajské úřady k tomu, aby do osvědčení o registraci porodních asistentek vpisovaly nezákonně dovětky.
9. Žalobkyně zároveň odkázala na nejednotnou správní praxi krajských úřadů, kdy některé obdobným žádostem vyhovují a předmětné dovětky odstraní a některé nikoli. Taková praxe vytváří nerovnost mezi adresáty norem.

10. Z důvodu ponechání dovětku žalobkyně nemá stejnou možnost vykonávat profesi porodní asistentky jako jiné porodní asistentky v České republice, kterým krajské úřady dovětky vymazaly, či vůbec nezapsaly.

11. Žalobkyně navrhla, aby krajský soud napadené i prvostupňové rozhodnutí zrušil a věc vrátil správnímu orgánu prvního stupně k dalšímu řízení. Zároveň navrhla, aby byla žalovanému uložena povinnost nahradit jí náklady řízení do 3 dnů od právní moci rozsudku.

III. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný ve svém vyjádření zrekapituloval průběh správního řízení. Odkázal na odůvodnění napadeného i prvostupňového rozhodnutí. Zdůraznil, že sama žalobkyně v žádosti o vydání osvědčení výslovně uvedla, že žádá o vydání oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru „porodní asistentka – vyjma vedení porodu".

13. Žalovaný nesouhlasí, že krajské úřady nemají právo na uvedení dovětku v jimi vydaných rozhodnutích o udělení oprávnění k poskytování služeb. Nemožnost poskytnout zdravotní službu spočívající v porodní asistenci při domácím porodu vyplývá přímo z platné legislativy. Uvedení tohoto dovětku v rozhodnutí o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb pouze pomáhá jednoznačně vymezit, jakou zdravotní péči a v jakém rozsahu je poskytovatel oprávněn provést. Žalovaný nijak nezasahuje do popisu činností porodní asistentky. Uvedení dovětku o tom, jaké výkony nemůže porodní asistentka vykonávat ve vlastním sociálním prostředí pacientek, je v souladu se zákonem. I kdyby v osvědčení dovětek nebyl, nic by to neměnilo na tom, že porody vedené porodní asistentkou z pozice poskytovatele zdravotních služeb v domácím prostředí nejsou legální.

14. V rámci zdravotní péče poskytované ve vlastním sociálním prostředí lze vykonávat pouze takové zdravotní výkony, jejichž poskytnutí není podmíněno technickým a věcným vybavením nutným k jejich provedení ve zdravotnickém zařízení dle § 10 odst. 3 zákona o zdravotních službách. Poskytování zdravotní péče jako zdravotní služby porodní asistentkou při fyziologickém porodu je podmíněno existencí zdravotnického zařízení technicky a věcně vybaveného v souladu s přílohou č. 2, bod 2.11.2 vyhlášky a personálně vybaveného v souladu s přílohou č. 1 bod. 2.11. vyhlášky. Proto v domácím prostředí porodní asistentka není oprávněna vést fyziologický porod při poskytování zdravotní péče. Žalobkyní citovaný nález Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2024, sp. zn. I. ÚS 2746/23, není nikterak v rozporu s praxí žalovaného. Z nálezu vyplývá, že pokud si rodička zvolí porod ve vlastním sociálním prostředí za využití služeb porodní asistentky, tak samotné vedení porodu nebude poskytováním zdravotních služeb, které je garantováno a regulováno státem, což žalobkyně zcela přehlíží.

15. Porodní asistentka nepochybně může ženě asistovat při domácím porodu jako každá jiná fyzická osoba, nikoli však z pozice poskytovatele zdravotních služeb. Žalovaný se domnívá, že žalobkyně chce uvádět klientky v omyl, že poskytuje státem regulované zdravotní služby spočívající v porodu v domácím prostředí.

16. Z nálezu Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2024, sp. zn. I. ÚS 2746/23 jednoznačně vyplývá, že současná právní úprava vedení fyziologického porodu ve vlastním sociálním prostředí (vyjma překotných porodů) nepovažuje za zdravotní péči, a tedy ani za zdravotní službu. V rámci zdravotních služeb tak službu spočívající ve vedení domácích porodů poskytovat

nelze. Samotný dovětek proto nezužuje výčet zdravotních služeb, které je žalobkyně oprávněna poskytovat. Ani odejmutím dovětku tedy nedojde ke změně rozsahu zdravotních služeb, které je žalobkyně oprávněna poskytovat.

17. Žalovaný vydal metodický pokyn, aby krajské úřady tento dovětek do osvědčení o registraci vpisovaly právě za účelem jednotnosti jejich postupu. To, že některé krajské úřady pokyn nerespektují, nezakládá nezákonnost napadeného rozhodnutí. Je nutné trvat na podmínkách poskytování zdravotních služeb zejména z důvodu ochrany rodičky a novorozence.

18. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Jednání

19. Na jednání ve věci konané dne 8. 1. 2026 se dostavil zástupce žalobkyně a pověřená pracovnice žalovaného. Zástupce žalobkyně odkázal na předchozí písemná podání, zdůraznil stěžejní žalobní argumentaci. Upozornil také na správní praxi v Moravskoslezském kraji, kde příslušné správní orgány obdobným žádostem vyhověly v minimálně 8 případech.

20. Pověřená pracovnice žalovaného odkázala na vyjádření k žalobě a doplnila, že Ústavní soud judikoval, že přidání dovětku není zásahem do základních práv. Porodní asistentka není nikým omezena v možnosti vést fyziologické porody za zákonem stanovených podmínek. Fyziologický porod je takový proces, který vyžaduje speciální ochranu. Jedná se o rizikový zásah do zdraví rodičky, a proto takový zásah musí být prováděn za určitých standardů. Pokud by stát chtěl, aby docházelo k porodům ve vlastním sociálním zařízením rodiček, taková změna by byla zanesena do zákona jako je tomu například v případě provádění dialýzy. Dále uvedla, že praxe 2 krajů, které dovětky ruší, není ustálená praxe všech krajů. Dovětek pouze konstatuje skutečnost, která sama o sobě vyplývá ze zákona.

21. Strany neměly důkazních návrhů a setrvaly na svých procesních stanoviscích.

V. Skutkové a právní závěry krajského soudu

22. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalovaného správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Rozsah soudního přezkumu byl vymezen žalobními námitkami (§ 75 odst. 2 s. ř. s.).

A. Skutkový stav věci

23. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobkyně dne 9. 12. 2024 podala žádost u správního orgánu prvního stupně o změnu registrovaného oprávnění. Požádala, aby z oprávnění nebylo nadále vyňato vedení porodů. Správní orgán prvního stupně o této žádosti rozhodl dne 7. 2. 2025, č. j. KUKHK-39668/ZD/2024-3, tak, že žádost zamítl. Žádost totiž nemohla vést ke změně oprávnění ve smyslu § 20a odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách. Žalobkyně podala proti tomuto rozhodnutí blanketní odvolání dne 24. 2. 2025, a ve lhůtě jej doplnila. Žalovaný prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

B. Právní závěry

24. Po provedeném přezkumném řízení soud dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.

25. K zákonnosti zápisu zužujícího dodatku se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 1. 6. 2023. č. j. 1 As 15/2023-38, přičemž nezákonnost takového zápisu neshledal. Tento rozsudek Nejvyššího správního soudu byl následně přezkoumán Ústavním soudem. Nález Ústavního soudu ze dne 4. 9. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2174/23, taktéž konstatuje, že: *„omezující dodatek, který je součástí prvostupňového rozhodnutí, neporušuje ústavně zaručená práva stěžovatelky. Současná právní úprava totiž vedení fyziologického porodu ve vlastním sociálním prostředí (vyjma překotných porodů) nepovažuje za zdravotní péči, a tedy ani za zdravotní službu. Proto je nerozhodné, zda omezující dodatek "úkony bez vedení porodu" v oprávnění k poskytování zdravotních služeb stěžovatelky figuruje, či nikoli (srov. body 72 až 74 nálezu sp. zn. I. ÚS 2746/23).“*

Za správnost vyhotovení: R. V.

26. Co se týče argumentace žalobkyně, že žalovaný dezinterpretuje nález Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2024, sp. zn. I. ÚS 2746/23, podle kterého vedení porodu v domácím prostředí není právem regulováno, a tudíž ani zakázáno, krajský soud konstatuje, že z toho nelze usuzovat na nezákonnost zužujícího dovětku. Ačkoli vedení domácích porodů zákon jistě nezakazuje, stěžejní pro posouzení dané věci je skutečnost, zda porodní asistentka může vést domácí porod v rámci poskytování zdravotní péče. Ústavní soud se v uvedeném nálezu zcela jednoznačně vyjádřil a shrnul, že: *„současnou právní úpravu v oblasti domácích porodů a porodních asistentek je třeba vykládat v tom smyslu, že domácí porody stojí mimo rozsah zdravotní péče ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o zdravotních službách a také mimo rozsah nadřazeného pojmu zdravotní služby podle § 2 odst. 2 a 3 tohoto zákona. Porodní asistentky proto při poskytování zdravotní péče domácí porody vést nemohou. České právní předpisy však domácí porody jako takové nezakazují, neposkytují jim však garanci ve formě zdravotní péče. Může-li se žena rozhodnout pro domácí porod a využít k tomu asistenci např. duly či jiných osob, aniž by to právní úprava jakkoliv zakazovala, neexistuje rozumný důvod, aby – při nesení veškerých zdravotních i právních rizik – nemohla využít služeb osoby odborně vzdělané v oblasti porodnictví (např. porodní asistentky), byť nepůjde o poskytování zdravotní péče.“*

27. Výše uvedená judikatura se vypořádala i s námitkou žalobkyně ohledně interpretace § 10 odst. 3 zákona o zdravotních službách. Byť lze dát žalobkyni za pravdu v tom, že porod je přirozeným procesem lidského těla, současná právní úprava jej jako poskytování zdravotní péče podmiňuje věcným a technickým vybavením. Vlastní sociální prostředí rodičky z povahy věci tyto standardy nenaplňuje.

28. Podle § 10 odst. 1 písm. b) zákona o zdravotních službách *zdravotní péčí poskytovanou ve vlastním sociálním prostředí pacienta jsou a) návštěvní služba, b) domácí péče, kterou je ošetřovatelská péče, léčebně rehabilitační péče nebo paliativní péče, c) ošetřovatelská péče v zařízeních sociálních služeb.* Podle odst. 3 téhož ustanovení, *v rámci zdravotní péče podle odstavce 1 lze vykonávat pouze takové zdravotní výkony, jejichž poskytnutí není podmíněno technickým a věcným vybavením nutným k jejich provedení ve zdravotnickém zařízení.*

29. Podle § 5 odst. 1 písm. f) vyhlášky *porodní asistentka vykonává činnosti podle § 3 odst. 1 a dále poskytuje a zajišťuje bez odborného dohledu a bez indikace základní a specializovanou ošetřovatelskou péči těhotné ženě, rodící ženě a ženě do šestého týdne po porodu prostřednictvím ošetřovatelského procesu. Přitom zejména může připravovat rodičku k porodu, pečovat o ni ve všech dobách porodních a vést fyziologický porod, včetně případného nástřihu hráze; v neodkladných případech vést i porod v poloze koncem pánevním; neodkladným případem se rozumí vyšetřovací nebo léčebný výkon nezbytný k záchraně života nebo zdraví.*

30. Požadavky na vybavení pracoviště porodní asistentky určuje vyhláška č. 92/2012 Sb. Tato vyhláška v příloze 2 přitom rozlišuje pracoviště porodní asistentky, kde nejsou vedeny porody (bod 2.11.1.) oproti pracovišti porodní asistentky, kde jsou vedeny fyziologické porody (bod 2.11.2.). Pro pracoviště, kde jsou vedeny fyziologické porody, mj. stanoví, že *pokud není zajištěno provedení porodu císařským řezem nebo operace směřující k ukončení porodu ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče nejdéle do 15 minut od zjištění komplikace porodu, zřizuje se porodní sál splňující požadavky na vybavení uvedené v části II. bodě 1.8 přílohy č. 4 k této vyhlášce a vybavení pracoviště porodní asistentky se doplňuje o vybavení uvedené v části I. bodě 19 písmenech b), f), g) a u) a části II. bodě 1.18 písmenech a), b), e) a g) přílohy č. 4 k této vyhlášce.* Příloha č. 10 pak stanoví zvláštní požadavky na technické a věcné

vybavení kontaktních pracovišť domácí péče, mj. ošetřovatelské péče v gynekologii a porodní asistenci (bod 1.1).

31. Na základě výše uvedeného proto nelze souhlasit s žalobkyní, že fyziologický porod není ve smyslu § 10 odst. 3 zákona o zdravotních službách takovým zdravotním výkonem, jehož poskytnutí by nebylo podmíněno technickým a věcným vybavením nutným k jeho provedení ve zdravotnickém zařízení.

32. Ani argumentaci žalobkyně, že některé krajské úřady obdobným žádostem o odstranění dovětku vyhovují a způsobují tak nerovnost v možnosti porodních asistentek vykonávat profesi, soud neshledal důvodnou. Současná právní úprava neumožňuje žádné porodní asistentce na celém území ČR vést fyziologický porod ve vlastním sociálním prostředí rodičky jako poskytování zdravotní péče (viz nález Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 1238/21), proto dovětkem nemůže vzniknout ani namítaná nerovnost.

VI. Závěr a náklady řízení

33. S ohledem na shora uvedené krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.

34. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého má na náhradu nákladů řízení nárok ten účastník, který měl ve věci plný úspěch, proti účastníkovi, který úspěch neměl. V dané věci byl úspěšný žalovaný, kterému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, a ani jejich náhradu nepožadoval.

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Za správnost vyhotovení: R. V.

Hradec Králové 15. ledna 2026

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: R. V.